

Vergaderjaar 1984–1985

18 771

Wijziging van onder meer artikel 100 van de Wet op het voortgezet onderwijs (regeling medegebruik)

Nr. 5

MEMORIE VAN ANTWOORD

Ontvangen 12 april 1985

1. Inleiding

Op 12 februari 1985 heeft de vaste Commissie voor Onderwijs en Wetenschappen het voorlopig verslag ten aanzien van het wetsontwerp tot wijziging van onder meer artikel 100 van de Wet op het voortgezet onderwijs vastgesteld.

Met belangstelling hebben wij kennis genomen van de diverse reacties van de verschillende fracties op dit wetsvoorstel en van het begrip dat de meeste fracties toonden voor de noodzaak om te komen tot een effectiever gebruik van de door het Rijk ten behoeve van het voortgezet onderwijs bekostigde gebouwen, terreinen en roerende zaken. Dit doet ons genoeg en wekt bij ons de verwachting dat de behandeling van dit voorstel van wet binnen afzienbare tijd in de Tweede Kamer kan worden afgerond. Alvorens op de gestelde vragen in te gaan, hechten wij eraan om nog eens integraal uiteen te zetten wat de structuur van de voorgestelde regeling inhoudt. Uit het voorlopig verslag maakten wij op dat hieraan door diverse fracties behoefte wordt gevoeld.

De grote financiële druk op de begroting als gevolg van de dwingende noodzaak tot bezuinigen door de overheid dwingt tot een doelmatig beheer van de bestaande schoolgebouwen. Doel is besparingen door efficiënte benutting van de ruimten, die beschikbaar komen als gevolg van de terugloop van de leerlingenaantallen.

Door een actief op de bevordering van medegebruik van deze ruimten gericht beleid wordt naar raming een netto besparing op huren e.d. mogelijk van f 40 mln. per jaar.

Hoewel is uitgegaan van de regeling die in de Wet op het basisonderwijs is opgenomen voor het basisonderwijs, is toch gekozen voor een aangepaste aanpak, met het oog enerzijds op de andere betrokkenheid van de overheid bij de huisvesting van het voortgezet onderwijs en anderzijds het feit dat het in het voortgezet onderwijs om grotere scholen gaat dan in het basisonderwijs, waardoor die scholen bestuurlijk beter toegerust zijn. Teneinde de bevoegde gezagsorganen zoveel mogelijk het initiatief te laten, is de primaire beschikkingsbevoegdheid ook over de ruimten die tijdelijk niet (meer) nodig zijn voor de school bij het bevoegd gezag van de school gelegd.

Tot het einde van het schooljaar is deze beschikkingsbevoegdheid volledig; indien ruimten voor een langere periode beschikbaar zijn, is met het oog op de prioriteitstelling voor alle scholen in de regio een centrale toetsing noodzakelijk. Het is immers denkbaar, dat uit het totaaloverzicht van extra benodigde lokalen enerzijds en tijdelijk niet benodigde ruimten anderzijds blijkt, dat een andere dan de door het bevoegd gezag voorgestelde medegebruikssituatie leidt tot een aanmerkelijk efficiënter gebruik van de bestaande gebouwen, waardoor uitbreiding, bouw van noodlokalen of huur kan worden voorkomen. Ten behoeve van deze centrale toetsing is in het voorgestelde artikel 100a, derde lid, opgenomen dat medegebruik voor een langere periode de goedkeuring van de minister behoeft; indien niet akkoord kan worden gegaan treedt de minister in overleg met het bevoegd gezag van de betrokken school.

Als sluitstuk van de regeling is in het vierde lid van dat artikel de bevoegdheid van de minister opgenomen om medegebruik op te leggen. Dit vorderingsrecht kan in een regeling, die tot doel heeft een doelmatig totaalgebruik van de schoolgebouwen in een regio, niet worden gemist. *Indien een bevoegd gezag geen initiatieven voor medegebruik van niet benodigde ruimten neemt of verzoeken van scholen die extra lokalen nodig hebben zonder meer afwijst, kan doelmatigheid en rechtsgelijkheid eisen dat de minister het initiatief, in overleg, overneemt.* Om dat mogelijk te maken zullen eenvoudig te hanteren criteria worden ontwikkeld ter bepaling van wat niet benodigd is. Hierbij zullen uiteraard de lessentabel en de nevenactiviteiten van de school niet worden aangetast, opdat er geen sprake zal kunnen zijn van invloed op de vrijheid van inrichting van de individuele lessentabel van de school.

Uiteraard zal van deze mogelijkheid tot vorderen slechts met grote terughoudendheid gebruik worden gemaakt, waarbij in overleg met het bevoegd gezag van de betrokken scholen met name zekerstelling van een eigen leefklimaat dient plaats te vinden. Overigens behoeft de uitoefening van het vorderingsrecht een meer uitgewerkte regeling. De vrijheid van inrichting wordt daarbij dan ook niet aangetast, te meer omdat voor alle beslissingen van de Minister beroep op de Kroon mogelijk wordt door aanpassing van artikel 105.

In voorkomende gevallen zullen, indien de eigen karakters van de scholen die gezamenlijk van een schoolgebouw gebruik maken in het gedrang kunnen komen, voorzieningen voor vergoeding in aanmerking kunnen worden gebracht, die een eigen leefklimaat voor de scholen waarborgen. De mogelijkheid om deze voorzieningen te treffen is uiteraard ook aanwezig indien de schoolbesturen zelf tot medegebruik hebben besloten.

Voorgesteld is derhalve een adequate regeling voor een doelmatig beheer van de schoolgebouwen door bevoegd gezag en overheid in overleg, die door zijn opzet rechtszekerheid en rechtsbescherming biedt.

Zoals hiervoor gesteld is het doel van deze regeling de bevordering van een doelmatig gebruik van de onderwijsgebouwen indien de school de ruimte niet nodig heeft voor het eigen onderwijs.

Bevorderen van dit doelmatig gebruik door maatregelen op het gebied van de financiële relatie tussen overheid en schoolbestuur, waarbij wordt geabstrabeerd van de gebouwelijke situatie, zou de grondslag van het bekostigingssysteem van het voortgezet onderwijs kunnen aantasten. Indien als gevolg van terugloop van het leerlingenaantal van scholen ruimten niet langer benodigd zijn, ligt het risico van leegstand bij het Rijk, zowel voor wat betreft de kapitaalslasten als voor de exploitatiekosten. Voor het lager- en middelbaar beroepsonderwijs is de vergoeding van deze laatste kosten immers gebaseerd op de werkelijke kosten van de school en voor het voorbereidend wetenschappelijk onderwijs en algemeen voortgezet onderwijs op de werkelijke kosten van een overeenkomstige rijksschool (incl. de leegstand bij de rijksscholen).

Loslaten van voornoemd uitgangspunt betekent dat het risico van leegstand verschuift naar de scholen, waardoor weliswaar een harde incentive voor medegebruikgeven ontstaat, echter met als consequentie ook dat het onderwijskundig functioneren van een school vast kan lopen als geen medegebruiker of huurder kan worden gevonden.

In artikel 100b van de voorgestelde regeling is een overeenkomstige regeling getroffen voor gebruik ten behoeve van culturele, maatschappelijke of recreatieve doeleinden.

Niet bekostigd onderwijs als bedoeld in de Wet op het voortgezet onderwijs, dat uitgaat van hetzelfde bevoegd gezag en direct samenhangt met wel bekostigd onderwijs, zal in beginsel moeten worden gehuisvest in niet in vergoeding genomen huisvesting.

In beginsel geldt voor dit onderwijs artikel 100b. In het overleg ingevolge artikel 100a, vijfde lid, zal met deze bijzondere omstandigheid evenwel zoveel mogelijk rekening worden gehouden.

Voor verhuur (artikel 100c) ligt het initiatief altijd en volledig bij het bevoegd gezag, waarbij in het kader van de goedkeuring door de minister ingevolge het derde lid, beoordeling plaatsvindt op basis van de totale huisvestingssituatie van het onderwijs en de culturele, maatschappelijke en recreatieve doeleinden in de regio; tevens wordt daarbij gezien of verhuur onderwijskundig verantwoord is.

De prioriteitsstelling voor het gebruik van ruimten die de school niet nodig heeft in de volgorde bekostigd onderwijs, andere culturele, maatschappelijke en recreatieve doeleinden en verhuur is steeds criterium bij de toetsing van voorstellen van het bevoegd gezag. Artikel 100a, zesde lid, heeft tot doel steeds objectieve prioriteitsstelling mogelijk te maken evenals artikel 100c, vijfde lid.

2. Naar aanleiding van het voorlopig verslag

De P.v.d.A. kan zich zonder nadere toelichting niet voorstellen dat tussen het najaar 1983 en heden niet een meer fundamentele aanpassing van de regelen voor planning en bekostiging van huisvestingsvoorzieningen in het voortgezet onderwijs zou kunnen zijn opgesteld, getuige de reeds tot stand gebrachte regelingen in de Wet op het basisonderwijs, de Interimwet op het speciaal en voortgezet speciaal onderwijs en de Wet beheersing huisvestingsvoorzieningen k.o.-l.o. Zoals in de Memorie van Toelichting (Kamerstukken II, 1984-1985, nr. 3, blz. 5) uiteengezet, is besloten tot maatregelen in fasen en bevat het voorliggende wetsvoorstel de uitvoering van de tweede fase. Daarbij is gesteld dat als derde fase een samenhangend stelsel van regelen zal worden ontworpen, dat voor het basis- en voortgezet onderwijs te zamen een optimaal gebruik van de gebouwen verzekert, herbesteding van gebouwen inbegrepen en dat daartoe de beletselen zullen worden weggenomen, die uit de verschillen tussen de bekostigingssystemen voortvloeien en dat daarbij tevens zal worden gezien hoe de lagere overheden kunnen worden betrokken bij de huisvesting van scholen voor basis- en voortgezet onderwijs, alsmede in hoeverre de gebouwen van het wetenschappelijk onderwijs hierbij eveneens kunnen worden betrokken. Ten departemente wordt aan het opstellen van een dergelijk integraal wetsontwerp gewerkt. Het is daarbij zeker niet de bedoeling om de door de P.v.d.A. genoemde wettelijke regelingen zonder meer te vertalen voor het voortgezet onderwijs. Ons voornemen is om de Wet op het voortgezet onderwijs, de Wet op het basisonderwijs (Stb. 1984, 2) en de Interimwet op het speciaal onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs (Stb. 1984), 654) zodanig te wijzigen dat daardoor een optimaal gebruik van de huisvestingsvoorzieningen binnen die onderwijssectoren afzonderlijk en over die sectoren heen mogelijk wordt. Om dat te realiseren zullen deze drie huisvestingsstelsels in hun onderlinge samenhang moeten worden gezien. Voorts is het niet zo dat de huisvestingsstelsels voor het basisonderwijs en het (voortgezet) speciaal onderwijs «in rust» zijn. Het op 11 februari

1985 aangeboden Eindadvies vergoedingsstelsel Basisonderwijs van de werkgroep-Londo zal, als de regering de aanbevelingen overneemt, leiden tot aanpassingen van de Wet op het basisonderwijs. Zoals bekend is de invoering van het huisvestingsstelsel zoals neergelegd in de Interimwet op het speciaal onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs uitgesteld tot een bij de wet te bepalen datum. Over de vraag hoe de lagere overheden kunnen worden betrokken bij een integrale regeling van de huisvesting van scholen voor basis- en voortgezet onderwijs, wordt overleg gevoerd met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten.

De P.v.d.A. vraagt zich af hoeveel tijd met een dergelijk wetsvoorstel gemoeid zal zijn en zal gaarne vernemen of wellicht de vereiste adviesprocedures aan het trage verloop van de voorbereidingen debet zijn. Om met vrucht de voorbereidingen te kunnen afronden is het noodzakelijk een helder beeld te hebben van met name de wijzigingen die in de Wet op het basisonderwijs moeten worden aangebracht. Verwacht mag worden dat hieromtrent op korte termijn een wetsvoorstel naar de adviesinstanties zal worden gezonden.

Aangezien het wetsvoorstel ten aanzien van de huisvestingsvoorzieningen in de Wet op het voortgezet onderwijs nog in voorbereiding is binnen het departement, hebben de vereiste adviesprocedures tot op heden geen invloed op de tijdplanning gehad.

De P.v.d.A. wijdt een betoog aan de wenselijkheid van een decentraal systeem van planning en toewijzing van huisvestingsvoorzieningen en bepleit een goede afstemming van het onderwijs- en welzijnsbeleid ter zake van de huisvesting, dat zich ook dient uit te strekken tot de planning, bouw en verbouw van die voorzieningen. Zonder een dergelijk systeem te willen uitsluiten willen wij – nogmaals – wijzen op het interimkarakter van het voorliggende wetsvoorstel. Voorts willen wij ten aanzien van het door de leden van de P.v.d.A.-fractie voorgestane multi-functionele gebruik wijzen op de mogelijkheden die daartoe worden bevorderd door het voorgestelde in artikel 100b. Met artikel 100b wordt een betere afstemming van het huisvestingsbeleid voor onderwijs en andere culturele, maatschappelijke en recreatieve doeleinden mogelijk gemaakt. Ook in dit artikel zal in de derde fase het decentralisatie-element worden ingebouwd, zodat door de directe betrokkenheid van de gemeente optimale coördinatie eenvoudiger mogelijk wordt. Indien vermeerdering van huisvesting in beide sectoren (onderwijs en CMR) noodzakelijk is wordt volgens het reeds jaren bestaande beleid in overleg multifunctionele bouw nagestreefd.

Ten behoeve van de culturele, maatschappelijke of recreatieve doeleinden staan de gemeente naast de desbetreffende gebouwen reeds direct ter beschikking de schoolgebouwen in het basisonderwijs, die in het algemeen gunstig in een wijk gesitueerd zijn en voorts de gebouwen van het gemeentelijk voortgezet onderwijs. Wij vinden het dan ook geen bezwaar, dat in afwachting van de realisatie van de derde fase, de gemeente slechts indirect, dat wil zeggen via de centrale overheid, kan beschikken over de gebouwen van het bijzonder voortgezet onderwijs.

In de Wet op het basisonderwijs is, ook los van de Kaderwet specifiek welzijn (Stb. 1982, 539) waarmee een harmonisatie heeft plaatsgevonden, geopteerd voor een huisvestingsstelsel waarin zowel decentrale als centrale elementen liggen besloten. Dit stelsel is getypeerd als een werkbaar compromis. Of het in de Wet op het basisonderwijs neergelegde model ook voor andere onderwijssectoren kan worden gebruikt, zal per sector moeten worden bezien.

De leden van de P.v.d.A. hadden uit de toelichting op het wetsvoorstel onvoldoende kunnen opmaken op welke wijze de vergoeding van rijkswege zal worden geregeld, indien lokalen bestemd voor voortgezet onderwijs bijvoorbeeld voor basisonderwijs zouden worden benut, dan wel andersom.

In geval van medegebruik vindt tussen de bevoegde gezagsorganen geen verrekening plaats van kapitaalslasten ongeacht of het medegebruik binnen de eigen onderwijssector wordt gegeven of niet.

Vergoeding van exploitatiekosten vindt plaats door de school die medegebruiker is aan de in medegebruikgevende school.

Voor het voortgezet onderwijs zullen met ingang van 1 augustus 1985 nieuwe medegebruikstarieven van kracht worden, die zijn gebaseerd op de (gemiddelde) werkelijke kosten van onderhoud, inventaris, audio-visuele middelen, leer- en hulpmiddelen, schoonmaken, belastingen, elektriciteit, water en gas die per lokaalsoort zijn toegerekend. De bij circulaire van 29 augustus 1983 vastgestelde tarieven komen alsdan te vervallen; deze aanpassing impliceert een verhoging met ca 100%.

Naar het oordeel van de P.v.d.A. leent de beoordeling welke onderwijsruimten in aanmerking komen voor gebruik door derden zich bij uitstek voor overdracht aan de gemeente.

Zoals hierboven reeds is medegedeeld, wordt over de vraag hoe de lagere overheden kunnen worden betrokken bij een integrale regeling van de huisvesting overleg gevoerd met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten.

Het viel de P.v.d.A. op dat in het wetsvoorstel geen plaats is ingeruimd voor een regeling van de bouw of verbouw van onderwijsruimten ten einde deze geschikt te maken voor medegebruik.

Behalve de door de P.v.d.A. in dit verband genoemde voorzieningen ter voorkoming van geluidsoverlast kunnen ook andere voorzieningen die noodzakelijk zijn om het eigen leefklimaat te handhaven voor vergoeding in aanmerking komen.

Daartoe strekkende aanvragen kunnen worden gekoppeld aan een verzoek tot ministeriële goedkeuring van de gebruiksovereenkomst als bedoeld in artikel 100a, derde lid, of afzonderlijk worden ingediend. Binnen het beschikbare budget zal aan deze verbouwingen e.d. hoge prioriteit worden gegeven.

Voorzieningen die ten behoeve van de medegebruiker worden gewenst, dienen steeds door tussenkomst van de medegebruikgever te worden aangevraagd en uitgevoerd, evenals onderhoud. Voor de aanvragen geldt de normale prioriteitsstelling.

Het was de P.v.d.A. niet duidelijk op welke wijze zal worden bevorderd, dat het bevoegd gezag van een daarvoor in aanmerking komende school ook langs financiële weg zal worden gemotiveerd om de bij ingebruikgeving dan wel verhuur de prioriteiten als genoemd in de Memorie van Toelichting na te streven.

Bij de toetsing ingevolge artikel 100a, derde lid, van de voorstellen van het bevoegd gezag, zal de prioriteitsstelling voor het gebruik van ruimten die de school niet nodig heeft in de volgorde bekostigd onderwijs, culturele, maatschappelijke en recreatieve doeleinden en verhuur steeds als criterium worden gehanteerd. Voorts bevordert het bepaalde in artikel 100a, zesde lid en 100c, vijfde lid, een juiste toepassing door het bevoegd gezag van de gestelde prioriteiten. De prioriteitsstelling in algemene zin is in de onderhavige – tweede fase – regeling opgedragen aan de centrale overheid. De zorg van de P.v.d.A. dat de schoolbesturen op financiële gronden van genoemde prioriteitsstelling zullen afwijken acht ik dan ook ongegrond. De commerciële vraag is uiterst gering en er zijn veel meer ruimten voor culturele, maatschappelijke en recreatieve doeleinden beschikbaar, dan dat er vraag naar is.

De P.v.d.A. zou graag nader worden ingelicht omtrent het oordeel van de regering over een regeling als in de Wet op het basisonderwijs die het gemeentebestuur in het (mede)gebruik van de huisvestingsvoorzieningen door derden betreft, en die bovendien regels bevat voor het geval dat onderwijsruimten buiten gebruik worden gesteld.

In de voorgestelde regeling wordt aangesloten op de artikelen 84, 85 en 86 van de Wet op het basisonderwijs, waarin een vergelijkbare regeling ter bevordering van een doelmatig beheer van de gebouwen of terreinen is neergelegd. Met dit verschil echter, dat in de voorgestelde regeling wordt uitgegaan van een meer actieve rol voor het bevoegd gezag dat zelf voor de huisvesting in de vorm van medegebruik kan zorgdragen.

Zoals in de Memorie van Toelichting (blz. 6, onder het midden) is medegedeeld bevatte het onderhavige wetsontwerp aanvankelijk tevens regelen voor buitengebruikstelling en herbestemming, maar lijkt het bij nadere overweging wenselijk om op daargenoemde gronden een dergelijke regeling eerst in de derde fase te doen plaatsvinden.

Het C.D.A. zag vooralsnog geen aanleiding om medegebruik in het voortgezet onderwijs ten opzichte van medegebruik in het basisonderwijs niet op eigen merites te beoordelen en was van oordeel dat aanvaarding van deze wetswijziging geen committerende werking kan hebben ten aanzien van het aangekondigde integrale wetsvoorstel.

De thans voorgestelde regeling is een op zichzelf staande regeling voor het medegebruik binnen en door het voortgezet onderwijs. Uitsluitend het decentralisatie-element zal in de derde fase nog in de onderhavige regeling verwerkt moeten worden, aansluitend op de in die fase te treffen integrale regelgeving. Met de leden van het C.D.A. zijn wij van mening dat deze tweede fase, die immers een totale regeling voor het beheer van de onderwijshuisvesting met inschakeling van de lagere overheid betreft. Het C.D.A. stelde een indicatie over het tijdstip van indiening van het integrale wetsvoorstel op prijs.

Rekening houdend met de tijd die de vereiste adviesprocedures vergen alvorens indiening kan plaatsvinden, zouden wij als indicatie het eerste kwartaal van 1986 willen aangeven, als tijdstip voor indiening bij de Tweede Kamer van het wetsvoorstel houdende een integrale regeling van de huisvestingsvoorzieningen.

Door het C.D.A. werd gesteld dat als motief voor een wettelijke regeling van medegebruik in de onderwijsbegroting voor 1984 (Kamer II, 1983-1984, 18 100, Hfst. VIII, nr. 2, blz. 62) is aangegeven de zich voordoende onwil bij schoolbesturen om aan medegebruik mee te werken en zij sloot zich aan bij de vraag of het wijzigingsvoorstel op zichzelf wel voldoende gefundeerd is, omdat geenszins is aangetoond dat medegebruik niet op vrijwillige basis kan worden geregeld.

In de bedoelde passage van de onderwijsbegroting 1984 wordt geenszins gesproken van onwil van de schoolbesturen, doch slechts dat er weinig begrip werd gevonden voor tijdelijke oplossingen.

In het inleidende deel zijn wij uitvoerig ingegaan op het grote financiële belang van het doelmatig beheer van de schoolgebouwen, waarbij volledig wordt ingespeeld op de normatieve leegstand als gevolg van de terugloop van de leerlingenaantallen. In de memorie van toelichting op de onderwijsbegroting van 1984 is, anders dan het C.D.A. veronderstelt, slechts bedoeld aan te geven dat de in de achter ons liggende periode van groei ingeburgerde benadering dient te worden omgebogen. De passieve op management by exception gebaseerde regelgeving waarin aan de marginale, vaak zichzelf opheffende leegstand slechts geringe aandacht behoefde te worden gegeven, dient in de krimpsituatie te worden vervangen door activerende regeling gericht op efficiënt gebruik door het bekostigd onderwijs van structurele leegstanden.

Voorts wekte het bij het C.D.A. verbazing dat in de memorie van toelichting niet nader wordt ingegaan op de historische context.

Het C.D.A. wees in dit verband op de ongewenstheid van een beschikingsbevoegdheid, die berust bij de overheid, over goederen waarvan de volledige eigendom is gegeven aan het bevoegd gezag van de betrokken scholen en welke mede berust op de vrijheid van richting en inrichting van

het onderwijs. Een feitelijke onderbouwing die aantoont dat het beoogde doel anders niet zou worden bereikt ontbreekt ten enen male zo stelde het C.D.A. vast.

Daarbij zou het bekostigingssysteem zelf al een praktische drempel zijn om geen steun te verlenen aan medegebruik, omdat de vergoeding van exploitatiekosten van schoolgebouwen niet aan de gebouwelijke capaciteit maar aan de leerlingenaantallen is gerelateerd. Ook de S.G.P. en G.P.V. vroegen hiernaar.

Zoals wij in onze inleiding hebben uiteengezet gaat de voorgestelde regeling er van uit dat de beschikkingsbevoegdheid over gebouwen, terreinen en roerende zaken ten behoeve waarvan vergoeding is genoten in beginsel bij het bevoegd gezag blijft berusten.

Immers de artikelen 100a, eerste lid, 100b, eerste lid, en 100c, eerste lid, leggen het initiatief tot het in medegebruik geven, onderscheidenlijk verhuren van gebouwen, terreinen en roerende zaken die tijdelijk niet nodig zijn voor het onderwijs aan de school bij het bevoegd gezag van die school.

De in artikel 100a, vierde lid, voorgestelde bevoegdheid van de Minister om medegebruik op te leggen, dient te worden beschouwd in het kader van de doelstelling van deze wetswijziging, de bevordering van een effectiever gebruik van de door het Rijk ten behoeve van het voortgezet onderwijs bekostigde gebouwen, terreinen en roerende zaken, waardoor ca. f 40 mln. per jaar bespaard kan worden op de huisvestingsbudgetten van het voortgezet onderwijs. Het is in het algemeen belang dat deze ten laste van de algemene middelen bekostigde gebouwen, terreinen en roerende zaken zo rendabel mogelijk worden gebruikt. Daarbij wordt de vrijheid van richting en inrichting van het onderwijs niet aangetast, omdat deze bevoegdheid van de Minister uitdrukkelijk betrekking heeft op goederen die niet nodig zullen zijn voor het onderwijs aan de school. Bovendien is de Minister bij de uitoefening van zijn bevoegdheid om medegebruik op te leggen gebonden aan diverse voorwaarden en deze voorwaarden waarborgen mede de vrijheid van richting en inrichting van het onderwijs. Immers artikel 100a, vijfde lid, bepaalt dat de Minister alvorens een beslissing ter zake van ingebruikgeving te nemen eerst in overleg dient te treden met het bevoegd gezag van de betrokken scholen. Zoals in de memorie van toelichting bij artikel 100a, vierde lid, is opgemerkt, zal hierbij door de Minister altijd getracht worden om in overeenstemming met de betrokken schoolbesturen tot een bepaald gebruik te komen. Een andere beperking van bevoegdheid van de Minister om tot ingebruikgeving over te gaan is verwoord in artikel 100a, vierde lid, tweede volzin, waarin is bepaald dat de Minister van zijn bevoegdheid geen gebruik kan maken voor zover reeds ingebruikgeving of verhuur heeft plaatsgevonden, en brengt wederom tot uitdrukking dat het initiatief om tot ingebruikgeving over te gaan primair ligt bij het bevoegd gezag.

Het standpunt van het C.D.A. dat de vergoeding van de exploitatiekosten niet is gerelateerd aan de gebouwelijke capaciteit kunnen wij niet ten volle delen: De vergoeding ten deze in het voortgezet onderwijs is gerelateerd aan de werkelijke kosten; voor de VWO/AVO-sector aan de gemiddelde werkelijke kosten van de rijksscholen (incl. leegstand) en voor de andere sectoren aan de kosten van de individuele school. In het inleidende gedeelte is reeds uiteengezet dat de vrees voor aantasting van het leefklimaat van de school naar onze mening niet gegrond is. Wij volstaan hier met daar naar te verwijzen.

Het C.D.A. alsmede de S.G.P. vroegen waarom de overheid, teneinde onnodige leegstand tegen te gaan, geen maatregelen kan treffen, die in de sfeer liggen van de financiële relatie overheid-bevoegd gezag en zag graag een uitvoerige argumentatie van het regeringsstandpunt tegemoet. Ook het G.P.V. stelde een soortgelijke vraag.

Op de vragen of geen andere wegen voor een regeling dan de onderhavige open zouden staan waarbij vanuit vele fracties werd gedacht in de richting van een maatregel in de sfeer van de financiële relatie overheid-bevoegd gezag is geantwoord in het inleidende gedeelte. Naar onze mening zijn de gevolgen van zo'n ingreep onderwijskundig niet verantwoord. De leden van het C.D.A. merken in dat verband op dat de juridische positie van de schoolbesturen wordt aangetast door deze regeling. Wij delen deze benadering niet; de onderhavige regeling legt de basis voor het geven van medegebruik en voor verhuur door het bevoegd gezag waardoor de formele beperking in het huidige artikel 100, lid 2 W.V.O. komt te vervallen. In deze zin betekent dit zelfs een verruiming van de juridische positie. De daarbij voorgestelde sturende bevoegdheid van de Minister dient om daar waar het bevoegd gezag nalatig blijft of er in onderling overleg niet uitkomt een adequate oplossing te zoeken voor medegebruik.

Het was het C.D.A. niet geheel duidelijk of de werking van het wetsvoorstel zich beperkt tot door het Rijk bekostigde voorzieningen of zich ook uitstrekt tot niet bekostigde voorzieningen.

Zoals in de memorie van toelichting is aangegeven is de voorgestelde regeling uitsluitend bedoeld voor gebouwen, terreinen en roerende zaken waarvoor een vergoeding is genoten, en is het geenszins de bedoeling dat zaken waarvoor geen vergoeding is genoten onder de werking van de voorgestelde artikelen zullen vallen. Teneinde misverstanden op dit punt te voorkomen en om tegemoet te komen aan daartoe geuite wensen van diverse fracties dienen wij hierbij een nota van wijziging in, waarbij genoemd onderscheid ook in de voorgestelde wetteksten duidelijk tot uitdrukking wordt gebracht.

Het C.D.A. meende dat bij wet aangegeven diende te worden hoe in de praktijk van medegebruik het onderscheid tussen wel of niet bekostigde zaken tot zijn recht komt.

Aangezien de regeling en in het algemeen de W.V.O. niet van toepassing is ten aanzien van zaken, die niet door het Rijk zijn of worden vergoed achten wij het onjuist om in de wet op te nemen hoe in de praktijk van het medegebruik met deze zaken moet worden gehandeld. In het kader van de nadere uitwerking van de regelgeving in een algemene maatregel van bestuur met circulaires zullen zij ons dienovereenkomstig beperken tot aanwijzingen terzake. De beslissingsbevoegdheid ten aanzien van de niet door het Rijk bekostigde zaken ligt volledig bij het bevoegd gezag, dat slechts gehouden is tot maatregelen, waardoor wordt voorkomen dat medegebruik van wel door het Rijk bekostigde zaken (bijv. een lokaal waarin zich niet bekostigde inventaris bevindt) wordt gehinderd of belemmerd.

Zowel het C.D.A. als de S.G.P. vroegen op welke wijze de voorgestelde wet zal kunnen functioneren zonder dat de algemene maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 100a, zevende lid is opgesteld en, zo vroeg het C.D.A., waarom niet een concept-algemene maatregel van bestuur bij het wetsvoorstel is gevoegd.

Het functioneren van de onderhavige regeling zal voorsnog worden beperkt doordat de volledig uitgewerkte algemene maatregel van bestuur ontbreekt, wij delen deze visie van de leden van het C.D.A. en de S.G.P. Aangezien wij met deze fracties ook van mening zijn dat het een gevoelige materie betreft achten wij het noodzakelijk dat in de praktijk ervaring wordt opgedaan zowel door de overheid, alsook door de bevoegde gezagsorganen.

Bij de beantwoording van de vragen per artikel wordt uitvoerig ingegaan op alle elementen die in de uitwerking van de onderhavige regelgeving aan de orde moeten komen en wordt de globale richting aangegeven waarin deze zullen worden ingevuld. Op deze plaats volstaan wij met daar naar te verwijzen.

Gedurende een aanloopperiode zal het uiterste instrument van de minister, namelijk het vorderingsrecht als bedoeld in het vierde lid van artikel 100a, eerst kunnen worden toegepast, indien dit onverhoopt noodzakelijk zou blijken, nadat de regeling voldoende is uitgekristalliseerd en vastgelegd.

Voor de uitvoerende taken van de overheid, die met name de toetsing van het door de bevoegde gezagsorganen geïnitieerde medegebruik aan een prioriteitsafweging voor de desbetreffende regio inhouden, is het bovendien noodzakelijk dat de voorziening van actuele huisvestingsinformatie wordt gestroomlijnd.

Een geautomatiseerd informatiesysteem voor de gebouwen van het voortgezet onderwijs (GIS) is hiertoe in ontwikkeling.

De V.V.D. had er behoefte aan een nader uitgewerkt tijdschema van de regering te ontvangen op het punt van de nader in te dienen wetsvoorstellen en wilde er op aandringen deze wetsvoorstellen nog in deze kabinetsperiode te doen afhandelen.

Zoals hiervoor is gesteld denken wij tegen het einde van deze kabinetsperiode een wetsvoorstel houdende een integrale regeling van de huisvestingsvoorzieningen bij de Tweede Kamer te kunnen indienen. Het lijkt dan ook niet wel mogelijk om dit wetsvoorstel nog in deze kabinetsperiode te doen afhandelen.

De leden van de V.V.D.-fractie wensten te benadrukken dat – naar hun oordeel – in een meer omvattende wijziging van de W.V.O. een grotere betrokkenheid van de lagere overheden op het gebied van planning, huisvesting en medegebruik van roerende- en onroerende (huisvestings)voorzieningen zal worden vastgelegd.

De regering deelt deze zienswijze. Dat kwam al tot uitdrukking in het regeerakkoord. Voor wat de huisvesting betreft wordt daarbij gedacht aan een belangrijke rol voor de gemeentelijke overheid.

Ten aanzien van de planning van voorzieningen zijn, zoals bekend, gedachten ontwikkeld om de provincie met uitvoerende taken te belasten, waarbij op de afstemming met het gemeentelijk huisvestingsbeleid dient te worden gelet.

Voorts vroeg de V.V.D. of de rol die in het wetsvoorstel aan de minister is toegedacht niet meer voor de hand liggend door de gemeente dan wel de provincie kan worden vervuld, alsmede waarom nadrukkelijke toestemming is geboden in plaats van bijvoorbeeld een meldingsplicht, te meer daar de inspectie een adviserende rol terzake vervult.

In de Wet op het voortgezet onderwijs is aan de Minister een coördinerende en toezichthoudende taak gegeven ten aanzien van de gebouwen, terreinen en roerende zaken.

Uitgaande van het interimkarakter van de voorgestelde wijziging van de Wet op het voortgezet onderwijs ligt het in de rede om de Minister aan te wijzen als degene die toestemming moet geven indien het bevoegd gezag voor een langere termijn tot ingebruikgeving of verhuur wenst over te gaan. Dat hierbij toestemming is geboden in plaats van bijvoorbeeld een meldingsplicht volgt uit het belang dat dit wetsvoorstel dient, namelijk een effectiever gebruik van de door het Rijk bekostigde gebouwen, terreinen en roerende zaken.

De adviserende rol die de inspectie vervult bij huurovereenkomsten voor een langere periode, is van onderwijskundige aard en betreft de vraag of het door middel van verhuur voorgenomen gebruik door derden zich verdraagt met het onderwijs aan de school.

De V.V.D. wenste te vernemen welke de effecten zijn van het voorliggende wetsvoorstel op het zogenaamde dislokatiebeleid, en of het dislokatiegebeuren hierdoor zal kunnen toenemen.

Bij de planprocedure en onder andere ook bij de HEF-VO-operatie blijft het uitgangspunt op grond van het in de wet bedoelde streven naar een evenwichtig geheel van voorzieningen dat scholen één vestigingspunt hebben.

Het voorgaande betekent niet, dat niet veel nadrukkelijker dan in het verleden de factor huisvesting in de beschouwing moet worden betrokken wanneer het gaat om de bepaling van de uiteindelijke plaats van vestiging. Immers veel meer dan voorheen dient voor de huisvesting van nieuwe of te verplaatsen voorzieningen (scholen en afdelingen) te worden uitgegaan van de bestaande schoolgebouwen.

De huisvestingsmogelijkheden die de bestaande voorraad biedt en de meest wenselijke spreiding uit een oogpunt van het evenwichtig geheel, sluiten zeker op korte termijn niet overal goed op elkaar aan. Bij het onderhavige wetsvoorstel, gaan wij dan ook uit van de mogelijkheid dat per school één of meerdere dislokaties langdurig zullen kunnen bestaan.

Bij verplaatsing van bestaande scholen en afdelingen en bij aanvulling van scholen met afdelingen zou een zekere vrije marge moeten bestaan, waarbinnen het bevoegd gezag of de (gemeentelijke) overheid de exacte lokatie van een school kan bepalen en erop kan rekenen, dat een dislokatie wordt goedgekeurd. Tijdens de komende HEF-VO-operatie zullen dislokaties binnen een afstand van 1 km automatisch worden goedgekeurd.

Medegebruik gaat uit van de mogelijkheid van dislokaties, hetgeen zoals ook in de memorie van toelichting bij de begrotingen van 1984 en 1985 is meegedeeld, zou leiden tot meervoudige huisvesting. Teneinde het onderwijskundig functioneren zomin mogelijk te bemoeilijken en met het oog op de consequenties in het kader van het streven naar een evenwichtig geheel van onderwijsvoorzieningen, zal de automatische goedkeuring van voorzieningen door het bevoegd gezag in huisvesting door middel van medegebruik worden beperkt tot één dislokatie alsmede dislokaties van de ingevolge artikel 100a, tweede lid, WVO aangewezen lokalen, mits deze voorzieningen binnen redelijke afstand van de school zijn gelegen. Voor op het basisonderwijs aansluitend onderwijs wordt gedacht aan vaststelling van deze redelijke afstand waarbinnen dislokaties werkbaar blijven op 2 km, voor het overige voortgezet onderwijs op 5 km.

In het kader van de HEF-VO-operatie is de redelijke afstand waarbinnen geen beoordeling op de effecten voor de evenwichtige spreiding plaatsvindt vastgesteld op 1 km. Indien de afstand van de vestiging tot een dislokatie groter is dan 1 km (en kleiner dan 2 km) wordt onder gewichtige redenen als bedoeld in het voorgestelde artikel 100a, derde lid, naast overwegingen op basis van een prioriteitsstelling per regio tevens begrepen de uitgangspunten van het streven naar een evenwichtig geheel.

In het kader van het beheer van de huisvestingsbudgetten zullen tijdelijke extra dislokaties worden toegestaan indien de middelen voor blijvende voorzieningen ontbreken en de evenwichtige spreiding van de scholen en het functioneren daarvan niet wordt aangetast. Voor deze extra dislokaties is van een automatisme dus geen sprake; steeds zal expliciet worden beoordeeld of een strijdigheid met het evenwichtig geheel dreigt.

Voor vordering op grond van het bepaalde in artikel 100a, vierde lid, gelden deze uitgangspunten eveneens.

Tot slot was de V.V.D. benieuwd naar de aan de onderhavige wetswijziging verbonden financiële aspecten en verwees in dit verband naar een brief van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten aan de Staatssecretaris van Onderwijs en Wetenschappen van 27 januari 1984. De V.V.D. vroeg of de regering op de in die brief naar voren gebrachte aspecten wil reageren. Zoals hierboven is medegedeeld, zal door de voorgestelde wetswijziging een actief op de bevordering van medegebruik gericht beleid mogelijk worden met een netto besparing van f40 mln. op de huisvestingsbudgetten voor het voortgezet onderwijs. De brief van de VNG waarnaar verwezen wordt gaat met name in op de herbestemmingsproblematiek die eerst in de derde fase aan de orde zal komen. Voor de financiële afwikkeling van de

herbestemming van schoolgebouwen van het voortgezet onderwijs voor een school voor basisonderwijs en omgekeerd zullen nog vaststellingssystematieken moeten worden uitgewerkt.

De S.G.P. vond dat door de voorgestelde wettelijke maatregelen wordt ingegrepen in de beschikkingsbevoegdheid van de bevoegde gezagsorganen, en vroeg in hoeverre de schoolbesturen zelf niet in staat zijn de volledige beschikkingsbevoegdheid over gebouwen, terreinen en roerende zaken naar behoren te dragen. De S.G.P. informeerde voorts naar het oordeel van de bewindslieden omtrent het treffen van maatregelen teneinde onnodige leegstand tegen te gaan, in de sfeer van de financiële relatie overheid-bestuur, in plaats van de juridische positie van de schoolbesturen aan te tasten.

Voor de beantwoording van deze vragen verwijzen wij naar de antwoorden die wij hiervoor op de desbetreffende vragen van het C.D.A. hebben gegeven.

De S.G.P. vroeg of er ook gegevens bekend zijn over het aantal schoolbesturen dat reeds op vrijwillige basis vanwege de financiële lasten, is overgegaan tot verhuur.

Betreffende het aantal schoolbesturen dat reeds is overgegaan tot het in medegebruik geven of verhuren van ruimten zijn geen exacte gegevens bekend.

De hoogte van de posterioriteit evenwel geeft een directe indicatie over de mogelijke uitbreiding van het medegebruik.

De S.G.P. vroeg waarom in het wetsvoorstel geen onderscheid wordt gemaakt tussen roerende en onroerende goederen enerzijds en door het Rijk bekostigde en niet bekostigde voorzieningen anderzijds. Past dit wel in de systematiek van de Wet op het voortgezet onderwijs, zo vroeg zij. Alsmede of het in de bedoeling ligt om de beschikkingsmacht over door het schoolbestuur zelf bekostigde zaken van het bevoegd gezag over te hevelen naar de minister?

In het kader van het onderhavige wetsvoorstel worden overeenkomstig de systematiek van de W.V.O. alléén voorwaarden gesteld ten aanzien van het beheer van gebouwen, terreinen of roerende zaken ten behoeve waarvan een vergoeding uit 's Rijks kas is genoten. De Memorie van Toelichting gaat hier ook uitdrukkelijk van uit. Gebouwen, terreinen, lokalen en roerende zaken die door het bevoegd gezag geheel uit eigen middelen zijn bekostigd vallen niet onder de werking van dit wetsvoorstel, het beheer over deze zaken blijft volledig bij het bevoegd gezag.

In dit verband wijzen wij op de door ons ingediende nota van wijziging waarbij bedoeld onderscheid ook in de voorgestelde wetteksten wordt opgenomen.

Voor roerende zaken zal de medegebruiksregeling uitsluitend gelden in combinatie met het lokaal waar zij zich in bevinden.

Indien derhalve een gymnastieklokaal in medegebruik wordt gegeven, is dit inclusief de toestellen. Voor andere op grond van artikel 100a, tweede lid aangewezen (vak)lokalen met kostbare inventaris (computers, machines, en dergelijke) geldt dezelfde regeling.

In geval van ingebruikgeving van niet aangewezen lokalen, bijvoorbeeld leslokalen, wordt tevens de in die lokalen aanwezige inventaris in medegebruik gegeven.

Voor niet bekostigde inventaris die in een in medegebruik te geven lokaal aanwezig is, bijvoorbeeld een uit eigen middelen aangeschafte machine, in een aangewezen vaklokaal waar ook andere wél bekostigde machines staan, dient het bevoegd gezag een regeling te treffen, zodanig dat het medegebruik van het lokaal niet belemmerd wordt.

Is het voor een goede beoordeling van het voorliggende wetsvoorstel niet van groot belang te weten welke nadere uitwerking bij algemene maatregel van bestuur gegeven gaat worden, zo vroeg de S.G.P. Deze vraag beantwoordden wij reeds hierboven bij de vergelijkbare vraag van het C.D.A.

Hoewel de R.P.F. erkende dat de huidige omstandigheden noodzaken tot een effectieve benutting van schoolgebouwen, vroeg zij zich toch af wat de directe reden is voor het indienen van het voorliggende wetsvoorstel. Tevens vroeg zij zich daarbij af in hoeverre in het licht van de grondwettelijke mogelijkheid van het stellen van deugdelijkheidseisen en bekostigingsvoorwaarden maatregelen te treffen zijn in het kader van de financiële relatie tussen de overheid en het bekostigde onderwijs. Voor wat betreft de directe redenen voor het indienen van het voorliggende wetsvoorstel willen wij verwijzen naar onze inleidende uiteenzetting waar deze redenen uitvoerig zijn weergegeven.

Daarbij is tevens ingegaan op onze voorkeur voor de voorgestelde regeling boven het treffen van financiële maatregelen omdat dergelijke maatregelen zouden betekenen dat het risico van leegstand zou verschuiven naar de scholen.

Voorts vroeg de R.P.F. waarom in de tekst van het wetsvoorstel geen onderscheid wordt gemaakt tussen roerende en onroerende goederen. Ook vroeg zij of er meer duidelijkheid kan worden geschapen ten aanzien van de al dan niet door het Rijk bekostigde voorzieningen inzake gebouwen, terreinen en roerende goederen.

In het wetsvoorstel wordt met het onderscheid tussen gebouwen, terreinen en roerende zaken aangesloten bij de systematiek van de Wet op het voortgezet onderwijs. Met de door ons ingediende nota van wijziging willen wij tegemoet komen aan het verlangen om ook in de voorgestelde wettekst duidelijk tot uitdrukking te brengen dat het alleen gaat om bekostigde gebouwen, terreinen en roerende zaken.

Ook het G.P.V. vraagt of de betekenis van de thans voorgestelde maatregelen kan worden gekwantificeerd, en waaruit in de praktijk is gebleken, dat de bevoegde gezagsorganen niet zonder wettelijke maatregelen een effectief gebruik zullen nastreven. Is ook overwogen maatregelen voor te stellen die minder inbreuk maken op de eerste verantwoordelijkheid van de bevoegde gezagsorganen voor het gebruik van gebouwen en terreinen, zo vraagt het G.P.V.

In onze inleiding hebben we meegedeeld dat door een actief op de bevordering van medegebruik gericht beleid naar raming een netto besparing mogelijk wordt van f 40 mln. per jaar. Voor wat betreft de noodzaak van wettelijke maatregelen om een effectiever gebruik na te streven willen wij verwijzen naar ons antwoord op de vergelijkbare vraag van het C.D.A. Ook op de reden waarom voor de thans voorgestelde regeling is geopteerd in plaats van bijvoorbeeld het stellen van financiële maatregelen is hiervoor reeds ingegaan. Wij volstaan hier met te verwijzen naar onze inleiding en ons antwoord op de vergelijkbare vraag van het C.D.A.

Het G.P.V. wilde graag duidelijkheid over de vraag of de lagere overheden als zodanig ook reeds in de tweede fase een rol zullen spelen en verwees in dit verband naar een persbericht van het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen van 7 december 1984, nr. 181.

Aan de lagere overheden is in de thans voorgestelde regeling voor de tweede fase geen rol toebedeeld. Zoals in onze inleiding is vermeld zal voor wat betreft de derde fase worden gezien hoe de lagere overheden kunnen worden betrokken bij een integrale regeling van de huisvestingsvoorzieningen. Het bedoelde persbericht heeft betrekking op deze derde fase. De door het G.P.V. gesignaleerde noodzaak om in een zodanige regeling waarborgen te treffen tegen een vermenging van taken van de lager overheid vormt daarbij een van de redenen waarom de voorbereiding van die derde fase aanmerkelijk meer tijd kost dan voorzien.

ARTIKELEN

Onderdeel A

Artikel 90, alsmede artikel 105 (onderdeel D)

Het G.P.V. vroeg hoe de aanpassing van de beroepsmogelijkheden moet worden gezien tegen de achtergrond van wetsvoorstel 17 201 tot wijziging van beroepsbepalingen in een aantal onderwijswetten in verband met uitbreiding van de werking van de wet AROB. Handhaven de bewindslieden dit voorstel en zo ja, wanneer mag de memorie van antwoord tegemoet worden gezien, zo vroeg het G.P.V.

Wij handhaven het voorstel voor een andere redactie van artikel 105 als gedaan in wetsvoorstel 17 201 tot wijziging van beroepsbepalingen in een aantal onderwijswetten in verband met uitbreiding van de werking van de Wet administratieve rechtspraak overheidsbeschikkingen (Stb. 1975, 284). Dat wetsvoorstel impliceert voor artikel 105 een uitbreiding van de kring beroepsgerechtigden tot de natuurlijke of rechtspersoon, die door het eventuele besluit rechtstreeks in zijn belang is getroffen en beoogt hiermee te voorkomen dat na de afwikkeling van een beroep op de Kroon volgens artikel 105, ook nog beroep op grond van de Wet administratieve rechtspraak overheidsbeschikkingen mogelijk is voor degene die geen Kroonberoep toekwam. Het wetsontwerp 17 201 houdt verband met de verwijdering van een groot aantal onderwijswetten op de in artikel 6 van genoemde wet bedoelde bijlage, waardoor op de onderwijswetten in beginsel de Wet administratieve rechtspraak overheidsbeschikkingen van toepassing wordt. Hierdoor wordt samenloop van Kroon- en Arob-beroep denkbaar.

Momenteel is dit nog niet het geval en dientengevolge is uitbreiding van de kring beroepsgerechtigden nu niet nodig.

De memorie van antwoord op wetsvoorstel 17 201 zal nog enige tijd op zich laten wachten.

Zowel het G.P.V. als het C.D.A. vroegen waarom de formulering van «beroep bij Ons» wordt vervangen door «beroep bij de Kroon».

De aanwijzingen voor de wetgevingstechniek als vastgesteld bij besluit van de Minister-President van 14 februari 1984, 341078 bevelen onder punt 71 aan om in plaats van de uitdrukking «beroep op Ons», de formulering te gebruiken «beroep op de Kroon».

Het C.D.A. meende dat het aanbeveling verdient in het wetsvoorstel een bepaling op te nemen, waardoor de minister bij verzoeken tot eigendomsbehoud aan een dwingende termijn van bijvoorbeeld vier maanden is gehouden.

De regeling voor herbestemming van blijvend niet meer voor het onderwijs van de school benodigde gebouwen, terreinen en roerende zaken komt aan de orde in de volgende fase. In die derde fase komt derhalve ook wijziging van artikel 101 aan de orde, het opnemen van een dwingende termijn kan daarbij worden overwogen.

Moet uit de slotalinea van de toelichting op artikel 90, vierde lid, en artikel 105 worden afgeleid dat de bewindslieden bij voorbaat toezeggen het bestreden besluit voorlopig niet uit te voeren, zo vroeg het G.P.V. Dat het in beroep bestreden besluit niet wordt uitgevoerd, totdat de voorzitter van de Afdeling voor de geschillen van bestuur van de Raad van State heeft beslist op het verzoek tot opschorting, volgt uit het wezen van de schorsingsprocedure, immers directe uitvoering van het omstreden besluit zou de schorsing of voorlopige voorziening op grond van artikel 60a van de Wet op de Raad van State (Stb. 1962, 88) illusoir maken. Overigens beslist de voorzitter met spoed en gaat het derhalve om zéér korte termijnen.

Onderdeel B

Artikel 100

Het C.D.A. stelde de volgende vragen: Kan worden aangegeven op welke wijze de staat van onderhoud van gebouwen, terreinen en roerende zaken ten behoeve waarvan vergoeding wordt genoten, wordt geregistreerd voordat zij in medegebruik worden gegeven c.q. worden verhuurd? Dient niet voorafgaand daaraan tevens te worden geïnventariseerd welke gebouwen, terreinen, lokalen en roerende zaken of gedeelten daarvan door het Rijk, dan wel door het schoolbestuur zijn bekostigd? Wordt bij de beoordeling of het onderhoud naar behoren heeft plaatsgevonden uitgegaan van een onderhoudsplan, zodat de betrokken schoolbesturen weten waar zij aan toe zijn? Indien ten aanzien van roerende goederen gewerkt wordt met een afschrijvingsstelsel, hoe kan dan de vergoeding van de exploitatiekosten daarover, geheel of gedeeltelijk worden ingehouden?

De zorg voor het onderhoud blijft ook in geval van medegebruik of verhuur van ruimten, die deel uitmaken van een schoolgebouw bij het bevoegd gezag/eigenaar. Het bevoegd gezag ontvangt van de medegebruiker een genormeerde medegebruiksvergoeding (het zogenaamde medegebruikstarief) waarin een component voor het onderhoud is begrepen. De bedoelde aspecten worden eerst actueel in het kader van een regeling voor de herbestemming van schoolgebouwen c.a., die in de 3e fase is voorzien.

De sanctie die krachtens artikel 100 mogelijk is, indien een bevoegd gezag gebouwen, terreinen of roerende zaken niet behoorlijk onderhoudt, betreft de gehele of gedeeltelijke inhouding van de exploitatiekosten in het algemeen, in afwachting uiteraard van invulling van de onderhoudstaak door het bevoegd gezag.

Onderdeel C

Artikel 100a

Algemeen

De P.v.d.A. vraagt een nadere toelichting op het begrip «niet nodig zijn voor het onderwijs», met name in verband met de mogelijkheid dat de minister een lokaal niet nodig acht en het bevoegd gezag wél. Het C.D.A. was van mening dat de constatering dat lokalen niet nodig zijn tot consequentie zou hebben dat de scholen gedwongen zouden worden hun lesrooster aan te passen. Het meende dat daardoor de vrijheid van inrichting in het gedrang komt.

Het begrip «niet nodig zijn voor het onderwijs» is uitgewerkt in bijlage II bij het wetsvoorstel. Het gaat daarbij om twee verschillende situaties, nl. per saldo niet (meer) benodigde lokalen en gedurende een deel van de dag (of de week) niet benodigde aangewezen vaklokalen. Voor de bepaling van het aantal tijdelijk niet benodigde ruimten wordt een marge gehanteerd met het oog op eventuele rooster-technische problemen en nevenactiviteiten binnen de onderwijsuren. De buitenschoolse activiteiten vinden plaats buiten de onderwijsuren zodat hiermede bij de vaststelling van de mogelijkheid tot medegebruik volledig rekening kan worden gehouden.

Voor gedwongen aanpassingen van de lesroosters behoeft daarom naar onze mening in dit verband geen enkele aanleiding te bestaan. Evenmin kan er sprake zijn van de ongerijmde situatie die het C.D.A. schetste, nl. dat een school ruimte in medegebruik moet geven en daardoor beperkt wordt in de mogelijkheid tot het uitvoeren van activiteiten zoals studiebegeleiding etc., terwijl de school die de ruimten in medegebruik verkrijgt deze activiteiten daardoor juist wel kan ontplooiën. Bij de berekening van het benodigd aantal ruimten voor een school, die extra lokalen nodig heeft, wordt nl. met de bovenbedoelde marge geen rekening gehouden. Het is voorts de

bedoeling ook het intensievere gebruik door aanmerken van een groter aantal maximaal beschikbare lestijden per week (33 in plaats van 30) te handhaven voor de berekening van het lokalenplan, dat wordt gehanteerd voor de beoordeling van aanvragen voor extra huisvesting.

Het voorgaande impliceert tevens dat het geenszins in de bedoeling ligt – zulks tevens in antwoord op een vraag van het G.P.V. – met het gebruik van de bevoegdheid tot opleggen van medegebruik, de individuele lessentabel van de school te beïnvloeden. Van deze bevoegdheid zal immers niet dan met de grootste terughoudendheid gebruik worden gemaakt. De procedure is voorts met de nodige waarborgen omkleed. Alvorens medegebruik wordt opgelegd wordt met het betrokken bevoegd gezag overleg gepleegd. Tegen een beslissing van de minister staat voor het betrokken bevoegd gezag beroep open bij de Kroon. Aldus is ook gewaarborgd dat de vrijheid van inrichting niet wordt aangetast.

De P.v.d.A. vraagt of bepaalde bouwtechnische voorzieningen zijn overwogen, in geval bij medegebruik zekere (geluids-)overlast wordt veroorzaakt. Deze vraag willen wij bevestigend beantwoorden met dien verstande, dat ook voor andere gevallen dan geluidsoverlast dergelijke voorzieningen kunnen worden aangevraagd.

Het G.P.V. vroeg naar de positie van niet-bekostigde vormen van onderwijs, dat gegeven wordt onder verantwoordelijkheid van een bevoegd gezag dat ook bekostigd onderwijs verzorgt, bij de bepaling van de gebouwen en dergelijke die nodig zijn voor het onderwijs aan de school.

Niet bekostigd onderwijs als bedoeld in de Wet op het voortgezet onderwijs, dat samen hangt met wel bekostigd onderwijs dat uitgaat van hetzelfde bevoegd gezag, dient te worden gehuisvest in niet in vergoeding genomen huisvesting en wordt derhalve niet meegerekend bij de bepaling van welke zaken «nodig zijn voor het onderwijs aan de school». Dit neemt niet weg, dat zoals in de inleiding reeds is gezegd, met deze omstandigheden uiteraard zoveel mogelijk rekening wordt gehouden.

Artikel 100a, tweede lid

Het C.D.A. vreest dat de interpretatie van het tweede lid, kan leiden tot identiteitsvervaging en meent dat het schoolbestuur tenminste de vrijheid moet hebben daarover zelfstandig te beslissen. Het door elkaar heen functioneren van twee scholen in hetzelfde gebouw kwam het C.D.A. als volstrekt strijdig voor met de vrijheid van richting en inrichting.

In de memorie van toelichting is er op gewezen dat het hierbij met name zal gaan om kostbare vaklokalen, zoals bijvoorbeeld gymnastieklokalen. De aanwijzing van dergelijke lokalen zal geschieden bij circulaire. De bevoegdheid om tot ingebruikgeving over te gaan ligt ook dan weer primair bij het bevoegd gezag.

Mocht de minister gebruik willen maken van zijn in het vierde lid voorgestelde bevoegdheid om tot ingebruikgeving over te gaan, dat zal hij uiteraard eerst in overleg treden met het bevoegd gezag van de betrokken scholen, zoals het vijfde lid voorschrijft, en zal hij daarbij trachten om in overeenstemming met de betrokken schoolbesturen tot een bepaald gebruik te komen.

Mocht desondanks het bevoegd gezag van mening zijn dat door het medegebruik het eigen leefklimaat van de school geschaad wordt, dan kan het bevoegd gezag extra voorzieningen bij de minister aanvragen ter bescherming van dat leefklimaat.

Wellicht ten overvloede willen wij in dit verband ook nog wijzen op de in artikel 105 neergelegde mogelijkheid van beroep op de Kroon tegen een besluit van de minister. Wij zijn van mening dat door middel van bovengevoerde procedure voldoende waarborgen zijn geschapen voor bescherming van de identiteit van de school.

Het C.D.A. meent dat geen criteria worden aangegeven ten aanzien van de in het tweede lid voorgestelde bevoegdheid van de minister om lokalen aan te wijzen en vraagt wat wordt verstaan onder «gedeelten van de dag», welke scholen in aanmerking komen voor medegebruik en onder welke voorwaarden, enz. Ook mist het C.D.A. een regeling voor het aan het medegebruik van lokalen inherente medegebruik van andere ruimten zoals gangen en dergelijke. De criteria voor de bepaling van het niet nodig zijn voor het onderwijs aan de school zijn neergelegd in bijlage II van het wetsvoorstel. Onder gedeelten van de dag wordt daarbij verstaan de onbenutte lestijden. Deze onbenutte lestijden dienen, met in aanmerking van een per geval te bepalen marge in verband met roostertechnische problemen, door het bevoegd gezag in blokken van vier lestijden beschikbaar te worden gesteld. In het algemeen zal de minister daarbij van zijn bevoegdheid geen gebruik maken indien het aantal onbenutte lestijden kleiner is dan de genoemde bloktijd.

In de memorie van toelichting is uiteengezet dat eerst ervaring zal worden opgedaan met de thans voorgestelde regeling alvorens deze volledig zal worden uitgewerkt bij algemene maatregel van bestuur. Hieronder wordt bij de beantwoording van de vragen naar aanleiding van artikel 100a, zevende lid, nader ingegaan op de aspecten die in deze algemene maatregel van bestuur aan de orde moeten komen. Voor wat betreft het aan het medegebruik inherente gebruik van gangen e.d. wordt daarbij gesteld dat de bevoegde gezagen daarvoor in onderling overleg regelingen moeten treffen.

Naar aanleiding van de vraag van de R.P.F. of het niet te ver voert dat de minister lokalen aanwijst die gedurende bepaalde delen van de dag aangewend worden voor het onderwijs aan de school, willen wij er – nogmaals – op wijzen dat het hierbij met name gaat om vaklokalen die kostbare voorzieningen eisen. Voor wat betreft de door het R.P.F. gesignaleerde mogelijkheid van roostertechnische problemen en beperking van de buitenschoolse activiteiten verwijzen wij naar het hierboven onder artikel 100a, «algemeen» door ons gestelde.

Artikel 100a, derde lid

Een objectivering van de formule «om gewichtige redenen», kwam het C.D.A., als ook de R.P.F., dringend gewent voor waarbij zij aantekenden dat naar hun mening de beslissingsbevoegdheid bij het betrokken gezag behoort te liggen.

Met verwijzing naar het inleidende gedeelte merken wij op dat «om gewichtige redenen» in het derde lid de prioriteitenafweging betreft van het geïnitieerde medegebruik ten opzichte van de behoefte aan extra huisvesting van andere scholen in de desbetreffende regio. Van het initiatief van de bevoegde gezagsorganen zal uitsluitend worden afgeweken indien het voorgestelde medegebruik groot financieel nadeel voor het Rijk tot gevolg heeft, omdat ten behoeve van andere huisvestingsclaims dure voorzieningen moeten worden getroffen, die door een andere organisatie van het medegebruik kunnen vervallen.

De G.P.V. suggereerde om «slechts» tussen te voegen voor de woorden «om gewichtige redenen».

De strekking van bedoelde bepaling is dat er een zorgvuldige afweging dient plaats te vinden van alle betrokken belangen, waaronder ook die van eventuele andere potentiële medegebruikers, en dat daarbij door de minister niet te gemakkelijk van de voorkeur van de eigenaar-gebruiker zal dienen te worden afgeweken. De thans voorgestelde tekst verwoordt deze strekking afdoende.

Het C.D.A. ging van de veronderstelling uit dat ingebruikgeving voor een periode langer dan een jaar alleen ministeriële toestemming vereist, indien het dezelfde medegebruiker betreft en vroeg of het eveneens een nieuwe medegebruiker geldt.

De ministeriële toestemming is vereist, wanneer de ingebruikgeving verder strekt dan voor het lopende schooljaar. Het eerste lid van artikel 100a staat immers slechts ingebruikgeving tot uiterlijk het einde van het lopende schooljaar toe. Voor het vereiste van toestemming maakt het dus geen verschil, of de voorgenomen ingebruikgeving voor het komende schooljaar geschiedt ten behoeve van dezelfde of van een nieuwe medegebruiker.

Artikel 100a, vierde lid

Het C.D.A., alsmede de R.P.F., meenden dat het de voorkeur verdient, om de in de toelichting verwoorde intentie om van de mogelijkheid om medegebruik op te leggen met de grootst mogelijke zorgvuldigheid gebruik te maken, teneinde het eigen leefklimaat van de school te waarborgen, in de wettekst zelf op te nemen, ter bescherming van de rechtspositie van de individuele schoolbesturen. Zoals wij hierboven uitvoerig hebben beargumenteerd, zijn wij van mening dat er in de voorgestelde wettekst voldoende waarborgen zijn geschapen voor de bevordering van het eigen leefklimaat van de school.

Het G.P.V. had de indruk dat in het vierde lid de woorden «naar zijn oordeel» beter voor de woorden «geheel of gedeeltelijk» geplaatst kunnen worden en wees erop dat de slotzin geen volledige zin is.

Wij hebben van deze opmerkingen goede nota genomen en stellen bij de door ons ingediende nota van wijziging voor om de redactie van artikel 100a, vierde lid, overeenkomstig aan te passen.

Artikel 100a, vijfde lid

Het C.D.A. vroeg om verduidelijking van de zinsnede «in overleg treden», en naar de criteria waaraan zulk overleg moet voldoen. Met «in overleg treden» in het vijfde lid van artikel 100a wordt bedoeld een feitelijk overleg met het betrokken bevoegd gezag, waarbij over en weer de basis en achtergronden van de voorgenomen besluitvorming wordt toegelicht respectievelijk beoordeeld, met als gezamenlijke doelstelling een voor alle partijen aanvaardbare beslissing. In die gevallen dat zo'n beslissing niet mogelijk blijkt zal de minister op basis van een zorgvuldige belangenafweging een beslissing moeten nemen, waarvan overigens ook in beroep kan worden gekomen.

Artikel 100a, zesde lid

Zowel de P.v.d.A. als het C.D.A. en de S.G.P. vroegen of het niet gewenst is in verband met bestaande huurovereenkomsten, in het zesde lid een overgangsbepaling op te nemen, waarbij de S.G.P. nog vroeg of aan het geven van terugwerkende kracht aan deze bepaling wordt gedacht.

Zoals hierboven reeds gesteld, zal de minister van zijn in het vierde lid voorgestelde bevoegdheid voorlopig geen gebruik maken. Hij zal dit eerst gaan doen wanneer op grond van met het medegebruik in de praktijk opgedane ervaringen, de in het zevende lid bedoelde nadere regelen bij algemene maatregel van bestuur zijn gesteld.

Hierdoor is het niet nodig om in het zesde lid een overgangsregeling op te nemen. Voor het zesde lid wordt geen terugwerkende kracht voorgesteld.

Voorts constateerde het C.D.A. dat in het voorliggende voorstel de minister het medegebruik kan beëindigen en vroeg of een dergelijke eenzijdige beslissingsbevoegdheid van de minister niet in strijd komt met het privaatrecht en of zulks geen détournement de pouvoir is. Ook de S.G.P. stelde de eerste vraag.

Het betreft medegebruik van gebouwen, terreinen, lokalen en roerende zaken waarvan de juridische eigendom weliswaar ligt bij het bevoegd gezag, doch die bekostigd zijn uit 's Rijks kas ten behoeve van het onderwijs aan die school. Het voorliggende wetsvoorstel wil het sluiten van gebruiksovereenkomsten tussen het bevoegd gezag van een school dat een zaak tijdelijk niet nodig heeft en het bevoegd gezag van een andere school dat die zaak tijdelijk wil gebruiken, bevorderen. Ten behoeve van de coördinatie van het medegebruik in het algemeen en de prioriteitstelling van gegadigden voor medegebruik in een bepaalde regio, behoeft ingebruikgeving voor langere duur, ingevolge het derde lid, de toestemming van de minister. Het zesde lid verleent aan de minister de bevoegdheid om indien een gebruiksovereenkomst voor langere termijn zonder zijn vereiste toestemming is gesloten, deze overeenkomst te doorbreken. Deze bepaling strekt ter verzekering van een goede naleving van de wet. Hierbij is geen sprake van strijd met het privaatrecht of van detournerent de pouvoir.

Het G.P.V. vroeg waaruit in de praktijk zal moeten blijken dat de minister het vierde lid wenst toe te passen en op welk moment de ingebruikgeving dan eindigt.

Indien na uitvoerig overleg blijkt, dat het bevoegd gezag niet wenst mee te werken aan het medegebruik dat de minister voorstaat, zal de minister schriftelijk aan het bevoegd gezag de wens te kennen geven, dat hij tot vordering zal over gaan. Het eerste medegebruik zal dan eindigen op het moment dat de minister bij zijn vordering aanwijst.

Met de belangen van de eerste medegebruiker, die overigens in het overleg betrokken zal worden, zal daarbij zo veel mogelijk rekening worden gehouden.

Artikel 100a, zevende lid

De P.v.d.A. zou graag enig inzicht verkrijgen in de aard van de nadere regels waaraan in dit lid wordt gedacht.

De bij algemene maatregel van bestuur te stellen nadere regelen zullen een uitvoeringskarakter dragen en diverse onderwerpen betreffen die thans in een circulaire zijn vervat.

Het C.D.A. meende dat deze algemene maatregel van bestuur in concept dient te worden voorgelegd, voordat de wetswijziging wordt ingevoerd, teneinde de merites van het wetsvoorstel beter te kunnen beoordelen. Ook de R.P.F. was van oordeel dat het aanbeveling verdient reeds nu duidelijkheid ter zake te scheppen en vroeg of de minister, ook ter wille van de betrokken scholen, deze aanbeveling wil volgen.

Zoals in de memorie van toelichting is uiteengezet dient eerst ervaring met de voorgestelde regeling te worden opgedaan, alvorens een volledig uitgewerkte uitvoeringsregeling in een algemene maatregel van bestuur kan worden vastgelegd.

Dit impliceert enerzijds dat uitwerking van de regeling en vaststelling van procedures voorshands bij circulaire zal plaats vinden, waarbij uiteraard terughoudendheid zal worden betracht, anderzijds dat van de bevoegdheid tot vorderen gedurende de aanloopperiode geen gebruik zal worden gemaakt.

Teneinde tegemoet te komen aan de geuite wensen willen wij hier ingaan op de voornaamste aspecten die te zijner tijd in de algemene maatregel van bestuur aan de orde moeten komen, zodat beoordeling van het wetsvoorstel volledig mogelijk is:

– «Niet benodigd». Het begrip is uitgewerkt in bijlage II. Het betreft 2 verschillende zaken, nl.

1. per saldo niet benodigde lokalen, bijv. aanwezig 30 theorielokalen benodigd 23, niet benodigd 7 theorielokalen.

2. gedurende een gedeelte van de dag niet benodigde aangewezen vaklokalen, bijv. aanwezig 2 gymnastieklokalen met een capaciteit van 80 lestijden, benodigd 55 lestijden gymnastieklokalen, niet benodigd 24 lestijden is 6 blokken van 4 lestijden in een gymnastieklokaal.

– Voor de bepaling van het tijdelijk niet benodigd aantal ruimten wordt een marge aangemerkt met het oog op eventuele rooster technische problemen en nevenactiviteiten binnen de onderwijsuren. De buitenschoolse activiteiten die plaats vinden buiten de onderwijsuren zullen niet in het gedrang komen, omdat deze prioriteit hebben, zodat hiermede bij de vaststelling van medegebruik volledig rekening wordt gehouden. In geval van berekening van het benodigd aantal ruimten voor een school, die extra lokalen nodig heeft, blijft deze marge buiten beschouwing.

– Overwogen wordt een andere factor voor de bepaling van het lokalenplan, nl. de lessentabel, te normeren op een gestandaardiseerde verdeling naar rato van de minimumlessentabellen van het maximum voor een school te vergoeden lessen. Deze huisvestingslessentabel per school-/schoolengemeenschapsoort biedt het bevoegd gezag binnen de genormeerde vergoede aantallen lokalen de mogelijkheid het gebruik van de huisvesting naar de feitelijke én wisselende behoefte in te vullen. Het voorkomt dat voor iedere wijziging in de bestemming van de extra lestijden een huisvestingsaanvraag bij de overheid moet worden ingediend.

– In een gering aantal gevallen van medegebruik zal een afscheiding van de in medegebruik te geven ruimten niet gerealiseerd kunnen worden, m.n. in geval van medegebruik gedurende een gedeelte van de dag van een aangewezen vaklokaal (gymnastieklokaal) zal dit meestal niet mogelijk zijn.

Dit heeft het gevolg dat bij het medegebruik in die gevallen het gezamenlijk gebruiken van gangen, trappenhuizen, e.d. begrepen zal zijn. In onderling overleg zullen voor dit gezamenlijk gebruik regelingen moeten worden getroffen. Het is de bedoeling voor deze regelingen aanwijzingen te geven in aansluiting op de thans vigerende regeling voor de rijksscholen.

De G.P.V. vroeg of de bij die algemene maatregel van bestuur eventueel in het vooruitzicht te stellen financiële middelen voor het vrijwillig in medegebruik geven, bedoeld zijn ter compensatie van de aan het medegebruik verbonden extra kosten, of als extra stimulans voor vrijwillige terbeschikkingstelling.

In de medegebruikstarieven, die worden gebaseerd op de werkelijke kosten van de scholen, zit een volledige vergoeding van alle kosten die direct of indirect met het medegebruik samenhangen, zodat naast de extra kosten van het medegebruik ook andere kosten die een relatie hebben met de in medegebruik gegeven ruimten worden vergoed, met als consequentie dat bijvoorbeeld de onderhoudscomponent van het medegebruikstarief kan worden toegevoegd aan het onderhoudsbudget.

De P.v.d.A. vroeg waarom niet wordt voorgesteld onderwijsruimten die leeg staan en niet benodigd zijn voor ander bekostigd onderwijs, niet door de minister in gebruik kunnen worden gegeven ten behoeve van andere culturele, maatschappelijke of recreatieve doeleinden, mits uiteraard de voortgang van het onderwijs in de school niet wordt gestoord. Artikel 100a, vierde lid, is ingevolge artikel 100b, tweede lid, van overeenkomstige toepassing, zodat de vraag van de P.v.d.A.-fractie bevestigend kan worden beantwoord.

In artikel 100b, tweede lid, wordt artikel 100a, derde tot en met zevende lid, van overeenkomstige toepassing verklaard. In artikel 100a, vierde lid, wordt echter weer verwezen naar artikel 100b. Het C.D.A. vroeg hoe het een met het ander in overeenstemming moet worden gebracht. In de uitoefening van zijn bevoegdheid om tot ingebruikgeving over te gaan, is de minister beperkt voor wat betreft de periode waarvoor reeds ingebruikgeving of verhuur door het bevoegd gezag heeft plaatsgevonden, onacht of bij ingebruikgeving sprake is van medegebruik ten behoeve van het bekostigd onderwijs of ten behoeve van andere culturele, maatschappelijke of recreatieve doeleinden.

Artikel 100c

De P.v.d.A. stelde de vraag wie bepaalt, wanneer het voorgenomen gebruik zich verdraagt met het onderwijs, en volgens welke criteria.

In beginsel bepaalt het bevoegd gezag of het voorgenomen gebruik zich verdraagt met het onderwijs aan de school.

Ingevolge het derde lid behoeft verhuur voor een langere periode dan in het eerste lid genoemd, de toestemming van de Minister, de inspectie gehoord.

De inspectie zal in haar advies oordelen over de vraag of het voorgenomen gebruik zich verdraagt met het onderwijs aan de school. Mocht de inspectie oordelen dat het voorgenomen gebruik zich niet verdraagt met het onderwijs aan de school, dan vormt dit een gewichtige reden op grond waarvan de minister zijn toestemming kan weigeren.

De regeling maakt geen onderscheid tussen gebouwen, terreinen, lokalen en roerende goederen, die volledig voor rijksrekening zijn gebouwd en die welke geheel of ten dele voor rekening van het schoolbestuur zijn gebouwd. Dit onderscheid heeft consequenties bij verhuur en daarom dient de regeling, naar de opvatting van het C.D.A. nader genuanceerd te worden. Wij volstaan hier met te verwijzen naar de door ons ingediende nota van wijziging, waarin onder meer wordt voorgesteld om in de voorgestelde artikelen 100a, 100b en 100c, ter verduidelijking alsnog de zinsnede «ten behoeve waarvan vergoeding wordt genoten» op te nemen. Het is geenszins de bedoeling, dat gebouwen, terreinen, lokalen of roerende goederen, waarvoor geen vergoeding is genoten onder de werking van de voorgestelde artikelen zullen vallen.

Artikel 100c, tweede lid onder a

Het C.D.A. was vooralsnog van mening dat de schoolbesturen zelf dienen te kunnen bepalen of het voorgenomen gebruik zich verdraagt met het onderwijs van de eigen school. Het kwam hen niet aanvaardbaar voor, dat de minister hier een uitsluitende bevoegdheid heeft.

Zoals hierboven op de desbetreffende vraag van de P.v.d.A. bij artikel 100c is geantwoord, bepaalt in beginsel het bevoegd gezag of het voorgenomen gebruik zich verdraagt met het onderwijs aan de school.

Artikel 100c, derde tot en met vijfde lid

Is de bepaling dat de minister zichzelf niet onder de regels van de Huurwet plaatst te verenigen met het feit, dat de overheid zulks niet accepteert van haar onderdanen, zo vroeg het C.D.A. Ook de R.P.F. stelde een vraag in deze zin.

Artikel 100c, tweede tot en met vijfde lid, strekt tot een tweeledig doel, namelijk ten eerste om de gevallen waarin tot verhuur kan worden overgegaan te beperken en ten tweede om de verhuur zodanig te regelen dat de belangen van het onderwijs niet te zeer in het gedrang komen. De in het tweede lid opgenomen beperkingen van de gevallen waarin tot verhuur kan worden overgegaan zijn analoog aan de overeenkomstige bepalingen in de Wet op het Basisonderwijs en de Interimwet op het speciaal onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs (artikel 85, tweede lid onder a en b, WBO, onderscheidenlijk artikel 88e, tweede lid onder a en b, ISOVSO).

Bestemming van het te verhuren gebouw of gedeelte daarvan voor woonruimte of middenstandsbedrijfsruimte is daarbij uitdrukkelijk uitgesloten, omdat een dergelijk gebruik zich niet verdraagt met de onderwijsbestemming van dat gebouw.

De in het vierde lid opgenomen bepaling ter uitsluiting van de toepasselijkheid van de Huurwet is eveneens analoog aan de overeenkomstige bepalingen in de WBO (artikel 85, zevende lid) en ISOVSO (artikel 88e, zevende lid). Aan deze bepaling ligt het beginsel ten grondslag dat bij verhuur de belangen van het onderwijs, gezien de herkomst van de

verhuurde zaken (vergoed met rijks gelden voor het onderwijs) dienen te prevaleren. Overigens is het niet de minister, maar de wetgever die hier de verhouding tot de Huurwet regelt.

Artikel 100c, derde lid

Evenals bij artikel 100a, derde lid, vroegen het C.D.A. en de R.P.F. om een objectieve omschrijving van het begrip «gewichtige redenen». Voorts bepleitten zij hier autonomie voor het bevoegd gezag waar het de uiteindelijke beslissingsbevoegdheid betreft.

Hierbij kan worden verwezen naar hetgeen wij bij artikel 100a, derde lid, opmerkten ten aanzien van het begrip «gewichtige redenen».

Artikel 100c, vierde lid

De R.P.F. vroeg een nadere motivatie van de stelling dat de Huurwet niet van toepassing is.

Hiervoor verwijzen wij naar het antwoord dat wij hierboven op de desbetreffende vraag bij artikel 100c, derde tot en met vijfde lid, hebben gegeven.

Het C.D.A. stelde de vraag of nietigverklaring van de overeenkomst met een niet-gesubsidieerde derde juridisch is te effectueren, alsmede welke juridische positie deze derde heeft in een dergelijke overeenkomst. Ook de S.G.P. informeerde hiernaar.

Ingevolge artikel 100c, vijfde lid, is het in strijd met dat artikel verhuren van gebouwen of terreinen door het bevoegd gezag van rechtswege nietig en is er derhalve geen sprake van – latere – nietigverklaring.

Een derde kan aan een dergelijke krachtloze huurovereenkomst geen rechten ontleen, en wordt niet beschermd.

Hoe zal het toezicht, het schoonhouden, de verwarming en dergelijke worden geregeld van lokalen, die in medegebruik worden genomen, zo vroeg de S.G.P.

Voor de uitwerking van de medegebruikregels zal de lijn van de huidige regeling volgens de circulaire van 29 augustus 1983 kenmerk C 830315 DGVO 12504 worden doorgetrokken. Het is in het algemeen gewenst dat de wijze van beheer, exploitatie, toezicht op basis van vastgestelde gedragsregels, eventuele terbeschikkingstelling van gebruiks- en verbruiks goederen en dergelijke worden vastgelegd in een overeenkomst tussen medegebruikgever en -nemer.

De betrokkenheid van de medegebruiker ter zake, kan afhankelijk van bijvoorbeeld mate van medegebruik, bescherming leefklimaat over en weer, worden vastgelegd, zodat verantwoordelijkheden duidelijk zijn. Met betrekking tot de vaststelling van de (basis) criteria van het medegebruik streven wij naar vereenvoudiging. Het is onze bedoeling om naast de bovengenoemde gestandaardiseerde huisvestingstabellen ook de bouwkundige en ruimtelijke eisen van lokalen en andere ruimte te harmoniseren, terwijl voor de diverse soorten van gebruik of medegebruik zowel binnen de schooltijden als buiten de schooltijden evenals voor verhuur, procedures voor overleg en toetsing alsmede voor beëindiging van de overeenkomst zullen worden uitgewerkt.

De Staatssecretaris van Onderwijs en Wetenschappen,
N. J. Ginjaar-Maas

De Minister van Landbouw en Visserij,
G. J. M. Braks

